

БЕЗБАР'ЄРНИЙ ТУРИЗМ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЯВИЩЕ

Туризм – це галузь економіки, яка постійно удосконалюється та поповнюється новими інструментами задля задоволення суспільних благ. Щороку держава отримує нові виклики, серед яких й необхідність соціалізації різних груп населення, які мають фізичні, психологічні, міжкультурні, мовні або релігійні перепони, що заважають їм на рівні з іншими отримувати стандартизовані послуги. Інструментом вирішення зазначеної проблематики є «безбар'єрний туризм».

Всесвітня туристична організація ООН виокремлює дане поняття як доступний туризм (англ. *accessible tourism*) і визначає його пріоритетним, а також розробляє рекомендації щодо реалізації проектів у створенні відповідної інфраструктури. В Україні, зважаючи на особливості української мови виникла певна колізія, адже в суспільстві фразу «доступний туризм» сприймають як туризм, що доступний в ціновому еквіваленті, а не в фактичному. Тому більш коректним буде використовувати назву «безбар'єрний туризм».

Під «безбар'єрним туризмом» слід розуміти комплекс заходів, які роблять різні види туризму універсальними та доступними для всіх туристів із врахуванням особливих потреб кожної із категорій.

До безбар'єрного туризму можна віднести туризм для осіб з обмеженими можливостями, туризм для пенсіонерів, туризм для вагітних, інклюзивний туризм тощо. Кожен із цих видів туризму потребує державної або державно-приватної підтримки.

За даними ВООЗ понад 10% населення світу має інвалідність і тому, потребує особливої підтримки з боку міжнародної спільноти, держав та бізнесу. Організація Об'єднаних Націй оголосила 2017 рік Міжнародним

роком сталого розвитку туризму, що в свою чергу свідчить про стратегічне значення туризму у вирішенні глобальних проблем людства.

В країнах Європейського союзу питаннями безбар'єрного туризму займається Європейська комісія та ENAT (European Network for Accessible Tourism), які в свою чергу здійснюють фінансову, організаційну та науково-технічну підтримку даного виду туризму.

В Україні, на жаль, безбар'єрний туризм не має широкої державної підтримки й виявляється в локальних ініціативах небайдужого населення, і в основному трактується як туризм для осіб з обмеженими можливостями, а саме осіб з інвалідністю (в основному обмежується «колясочниками»). Де-факто, більшість туристичних об'єктів не пристосовані для людей із вадами слуху, зору, опорно-рухового апарату, не враховують ріст відвідувачів тощо.

В проекті Стратегії розвитку туризму і курортів на 2016-2020 роки передбачено забезпечення доступності об'єктів туристичної інфраструктури в Україні для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України та Технічний комітет із стандартизації ТК 118 ведуться роботи із імплементації міжнародних стандартів в Україні з метою унормування вимог до туристичних об'єктів, а саме ISO 170149:2013 (Accessible design – Application of braille on signage, equipment and appliances) та ISO 23599:2012 (Assistive products for blind and vision-impaired persons – Tactile walking surface indicators).

Таким чином, безбар'єрний туризм є новим видом туризму, який буде набувати все більшої популярності в світі, слугуватиме механізмом соціалізації суспільства й приносить доходи бізнесу. В Україні за умов державної підтримки він може стати як повноцінним видом реабілітації хворих (у т.ч. учасників бойових дій), а також економічно привабливим видом туристичної діяльності за рахунок розвитку програм державно-приватного партнерства.